

लहान मुलांसदर्भात घडणारे गुन्हे टाळण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना

1. आपल्या मुलांकडे वैयक्तिक व जातीने लक्ष द्या.
2. घरातील लहान मुलांना नोकरांच्या ताब्यात देवून त्यांची पुर्ण जबाबदारी नोकरांवर सोडून देवू नका.
3. घरातील नोकरांची चारित्र्य पडताळणी करून त्याची इत्यंभुत माहिती ठेवा.
4. मुलांसमोर घरातील आर्थिक परिस्थितीबाबत भाष्य करू नका, जेणेकरून ते याबाबत बाहेर चर्चा करणार नाहीत.
5. घरातील आर्थिक बाबींची माहिती नोकरांसमोर उघड करू नका. जेणेकरून, आपली आर्थिक परिस्थिती नोकरांच्या लक्षात येवून अपहरणासारखे गुन्हे घडणार नाहीत.
6. मुलांशी दररोज संवाद साधून त्यांच्या अडी-अडचणी समजून घ्या. त्यांना एखाद्या गोष्टीचा त्रास होत असेल तर ती बाब लपवून न ठेवता संबंधित व्यवस्थापन अगर पोलीसांच्या निदर्शनास आणून द्या.
7. मुले स्कूल बसने शाळेत जात असतील, तर त्या बसमध्ये मुलांच्या देखभालीसाठी महिला नेमलेली आहे, याची खात्री करा.
8. अनोळखी इसमाकडून कोणतीही भेट वस्तू, चॉकलेट्स, खेळणी इत्यादी न घेण्याबाबत मुलांना सक्त सुचना द्या.
9. मुलांना शाळेतून आणण्यासाठी आई-वडीलांनी पाठविले अथवा आई-वडीलांचा अपघात झाला असून ते रुग्णालयात उपचार घेत आहेत, अशा प्रकारची बतावणी करून अनोळखी इसम, एखादा नातेवाईक अगर ओळखीचा इसम हा मुलांचा ताबा घेवू शकतो. अशा प्रसंगी त्यांच्यासोबत न जाता मुलांनी शाळेच्या व्यवस्थापनाशीच संपर्क साधावा अशा सक्त सुचना मुलांना द्या.
10. कोणत्याही बेवारस वस्तूंना हात न लावण्याबाबत तसेच कोणत्याही अमिषाला बळी न पडण्याबाबत मुलांना सक्त सुचना द्या.